

برنامه پرورشگار مهر ماه

جمع‌بندی

علوم اجتماعی

مرور و جمع‌بندی کنکور در ۲۴ ساعت

• علی نوری - آزیتا بیدقی

استاد مشاور:

مهران افشاری

مقدمه

کتاب علوم اجتماعی سال چهارم دبیرستان در سال تحصیلی ۱۳۹۱-۹۲ به طور کامل تغییر پیدا کرده است و کتاب‌های جامعه‌شناسی ۱ و جامعه‌شناسی ۲ نیز در سال‌های قبل تغییر پیدا کرده‌اند. با توجه به این که از کتاب‌های جدید در کنکور سراسری سال ۱۳۹۲ برای اولین بار به عنوان منبع کنکور سوال طرح شد، کتاب حاضر تألیف و به استاد گرامی و دانش‌آموزان عزیز تقدیم می‌گردد.

تلاش ما این بوده است که کتاب پیش‌رو در عین غنی بودن از مطالب، از زبان و بیان ساده‌تری نسبت به کتاب درسی برخوردار باشد. این کتاب شامل ۱۰ فصل می‌باشد که سه فصل اول آن مربوط به کتاب جامعه‌شناسی ۱ و سه فصل بعدی مربوط به کتاب جامعه‌شناسی ۲ و چهار فصل آخر آن درباره کتاب علوم اجتماعی پیش‌دانشگاهی (چهارم) است.

در هر فصل، ابتدا خلاصه‌ای از دروس آن فصل ارایه شده و سپس تست‌های مربوط به آن درس را تألیف کرده‌ایم. در پایان هر فصل، کلید تست‌های مربوطه آورده شده است. امیدوارم این کتاب برای امتحانات پایان ترم و کنکور سراسری برای دانش‌آموزان گرامی مفید واقع شود.

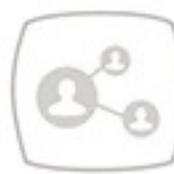
در پایان شایان ذکر است که از تمام کسانی که در مراحل مختلف تألیف و چاپ کتاب حاضر مرا یاری نمودند تشکر نمایم:

- * جناب آقای احمد اختیاری مدیریت محترم انتشارات مهروماه.
- * جناب آقای مهران ترکمان مدیر دپارتمان علوم انسانی.
- * استاد گرانقدر آقای مهران افشاری و خانم یاس علیاری که ما را از نظرات خود بهره‌مند گرداندند.
- * جناب آقای رضا باغبانی که صفحه آرایی این کتاب را به عهده داشتند.
- * آقای محمد رضا کشتدار که نمونه‌خوانی این مجموعه را انجام دادند و سرکار خانم سمیه حیدری و جناب آقای امیر فخری که در چاپ دوم در این زمینه همکاری کرده‌اند.
- * و سایر همکاران گرامی در واحد تولید انتشارات مهروماه.

علی نوری

فهرست

جاهد شناسی (۱)

فصل اول: علوم اجتماعی

- ۹ ○ درس اول: کنش انسانی
- ۱۲ ○ درس دوم: علوم انسانی
- ۱۵ ○ درس سوم: اهمیت علوم انسانی
- ۲۰ ○ درس چهارم: کنش اجتماعی
- ۲۴ ○ درس پنجم: علوم اجتماعی
- ۲۸ ○ درس ششم: تاریخچه‌ی جامعه‌شناختی
- ۳۴ ○ درس هفتم: پیشینه‌ی علوم اجتماعی در یونان و جهان اسلام

فصل دوم: جهان اجتماعی

- ۴۰ ○ درس هشتم: جهان اجتماعی و جهان طبیعی
- ۴۵ ○ درس نهم: اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی
- ۵۱ ○ درس دهم: جهان‌های اجتماعی
- ۵۶ ○ درس یازدهم: پیامدهای جهان اجتماعی
- ۶۲ ○ درس دوازدهم: انواع جهان اجتماعی

فصل سوم: شناخت اجتماعی

- ۶۹ ○ درس سیزدهم: شناخت اجتماعی
- ۷۴ ○ درس چهاردهم: انواع شناخت علمی
- ۷۸ ○ درس پانزدهم: شناخت اجتماعی تجربی
- ۸۱ ○ درس شانزدهم: شناخت اجتماعی عقلی
- ۸۴ ○ درس هفدهم: شناخت اجتماعی شهودی
- ۸۷ ○ درس هجدهم: شناخت اجتماعی در قرآن

۵. پنجمین فصل (۲)

فصل اول: جامعه و فرهنگ

- ۹۳ درس اول: گستره‌ی جهان اجتماعی
- ۹۶ درس دوم: نظام اجتماعی
- ۹۹ درس سوم: فرهنگ (۱)
- ۱۰۳ درس چهارم: فرهنگ (۲)

فصل دوم: هویت و فرهنگ

- ۱۱۱ درس پنجم: هویت
- ۱۱۵ درس ششم: هویت فردی و اجتماعی
- ۱۲۱ درس هفتم: باز تولید هویت اجتماعی
- ۱۲۶ درس هشتم: تغییرات هویتی و تحولات اجتماعی
- ۱۳۲ درس نهم: تحولات هویتی فرهنگ
- ۱۳۷ درس دهم: از خود بیگانگی فرهنگی
- ۱۴۲ درس یازدهم: هویت ایرانی

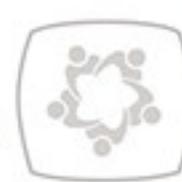
فصل سوم: قدرت و سیاست

- ۱۴۹ درس دوازدهم: قدرت و اقتدار
- ۱۵۳ درس سیزدهم: نظام سیاسی
- ۱۵۹ درس چهاردهم: انواع نظام سیاسی

دسته‌بندی‌ها

آزمون‌ها

فصل اول: فرهنگ جهانی

- ۱۶۹ درس اول: جهان فرهنگی
- ۱۷۱ درس دوم: فرهنگ جهانی
- ۱۷۶ درس سوم: فرهنگ‌های جهانی ۱
- ۱۸۱ درس چهارم: فرهنگ‌های جهانی ۲

فصل دوم: فرهنگ معاصر غرب

- ۱۸۶ درس پنجم: عقاید و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب
- ۱۹۱ درس ششم: تکوین فرهنگ جدید غرب
- ۱۹۸ درس هفتم: جامعه‌ی جهانی
- ۲۰۲ درس هشتم: تحولات نظام جهانی

فصل سوم: چالش‌های جهانی

- ۲۰۹ درس نهم: جهان دو قطبی
- ۲۱۵ درس دهم: جنگ‌ها، بحران‌ها و تقابل‌های جهانی
- ۲۲۲ درس یازدهم: بحران‌های زیست محیطی، معرفتی و معنوی

فصل چهارم: جهان اسلام

- ۲۳۱ درسدوازدهم: بیدارگران اسلامی و منورالفکران و روشنفکران غرب‌زده
- ۲۳۸ درس سیزدهم: انقلاب اسلامی ایران
- ۲۴۵ درس چهاردهم: بیداری اسلامی

آزمون جامع ۱: سنجش

- ۲۵۶ آزمون جامع ۲: سراسری ۹۵
- ۲۶۱ آزمون جامع ۳: خارج از کشور ۹۵
- ۲۶۶ آزمون جامع ۴: سراسری ۹۴
- ۲۷۱ آزمون جامع ۴: خارج از کشور ۹۴

جامعه شناسی ۱

۸۵. در کدام گزینه علوم اجتماعی نقش علوم ابزاری را ایفا می‌کند؟

۱) با شناسایی کنش‌های اجتماعی انسان‌ها، قدرت پیش‌بینی نسبت به آثار و پیامدهای فعالیت‌های اجتماعی را پدید می‌آورد.

۲) با فهم معانی کنش‌های دیگران، امکان همدلی و همراهی را با دیگران پدید می‌آورد.

۳) در علوم اجتماعی ظرفیت داوری دربارهٔ هنجارها و ارزش‌های رفتاری خود و دیگران و امکان انتقاد از آن‌ها وجود دارد.

۴) علوم اجتماعی فرصت واکنش و موضع‌گیری مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورد.

۸۶. گروهی از جامعه‌شناسان که به کنش اجتماعی انسان می‌پردازند، در حوزه‌ی فعالیت

می‌کنند و گروهی از جامعه‌شناسان که جامعه‌شناسی را شناخت نظام‌های اجتماعی دانسته‌اند،

در حوزه‌ی مشغول فعالیت هستند.

۱) جامعه‌شناسی - مردم‌شناسی ۲) جامعه‌شناسی خرد - مردم‌شناسی

۳) جامعه‌شناسی خرد - جامعه‌شناسی کلان ۴) مردم‌شناسی - جامعه‌شناسی کلان

۸۷. کدام گزینه از تعاریف «علوم اجتماعی» نیست؟

۱) علم شناخت کنش اجتماعی انسان

۲) علم شناخت روابط اقوام محلی و گروه‌های نژادی

۳) علم شناخت پدیده‌ها و واقعیت‌های اجتماعی

۴) علم به پدیده‌هایی از جمله نظام‌های خرد و کلان

۸۸. موضوع علوم انسانی، کنش‌های است و موضوع علوم اجتماعی، کنش‌های است

..... از موضوع علوم انسانی از موضوع علوم اجتماعی است.

۱) انسانی - انسانی - اعم ۲) انسانی - اجتماعی - اعم

۳) اجتماعی - اجتماعی - اخص ۴) اجتماعی - انسانی - اخص

۸۹. علوم اجتماعی با دربارهٔ کنش‌های اجتماعی، را برای دانشمندان فراهم می‌آورد.

۱) مطالعه و شناخت - امکان شناخت بیشتر

۲) داوری و انتقاد - امکان شناخت بیشتر

۳) داوری و انتقاد - فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب

۴) مطالعه و شناخت - فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب

۹۰. در چه صورتی علوم اجتماعی، نقش علوم ابزاری را ایفا می‌کند؟ در صورت

۱) پیش‌بینی آثار و پیامدهای فعالیت‌های اجتماعی

۲) فهم معانی کنش‌های دیگران

۳) داوری دربارهٔ هنجارها و ارزش‌های رفتاری

۴) امکان انتقاد نسبت به خطاهای رفتاری و اجتماعی

درس ششم: تاریخچه‌ی جامعه‌شناسی

۵.۹
۱

۲۸

پوزیتیویسم (اثبات‌گرایی): نوعی از حس‌گرایی که شناخت علمی را به دانش حسی و تجربی محدود می‌کند و در قرن ۱۹ غالب شده بود.

جامعه‌شناسی پوزیتیویستی: نوعی از دانش اجتماعی است که الگو و روش خود را از علوم طبیعی می‌گیرد. اگوست کنت بنیان‌گذار این نوع دانش اجتماعی است که در ابتدا آن را «فیزیک اجتماعی» نامید.

موضوع: جامعه و پدیده‌های اجتماعی را مانند یکی از پدیده‌های اندام‌وار طبیعی در نظر می‌گرفت و تفاوت میان علوم طبیعی و علوم اجتماعی را نادیده می‌انگاشت.

روش: بر اساس این دیدگاه، روش علمی صرفاً حسی و تجربی است و کسانی که از منابع معرفتی عقل و وحی برای شناخت عالم استفاده می‌کنند، از شناخت علمی بهره‌ای ندارند.

هدف: شناخت پدیده‌های اجتماعی برای پیش‌بینی و کنترل آن‌ها

نکته

در قرن ۱۹، با غلبه‌ی رویکرد دنیوی در جامعه‌ی صنعتی جدید، ارزش‌ها و هنجارهای پیشین جامعه دچار تزلزل شده بود.

جامعه‌شناسی تفہمی: در پایان قرن نوزدهم، و آغاز قرن بیستم این نوع جامعه‌شناسی مورد پذیرش جامعه‌ی علمی قرار گرفت. دیلتای، متفکر آلمانی برای نخستین بار تفاوت علوم انسانی و علوم طبیعی را مطرح کرد و ماکس وبر با تأثیرپذیری از او نوع جدیدی از جامعه‌شناسی را پایه‌گذاری کرد که کمتر از علوم طبیعی الگویی گرفت.

موضوع: بر اساس این دیدگاه، موضوع جامعه‌شناسی، کنش‌های اجتماعی انسان و رفتارهای معناداری است که فقط از طریق فهم و دریافت معانی آن‌ها شناخته می‌شوند.

روش: در جامعه‌شناسی تفہمی، همچنان حس و تجربه به عنوان شاخص اصلی شناخت علمی مطرح است، ولی در این روش ماکس وبر به دو نکته‌ی زیر توجه نمود:

① ذهن و عقل انسان در جریان شناخت، تأثیر فعال دارد.

② جامعه‌شناسی علمی به دلیل خصلت تجربی خود، نمی‌تواند داوری ارزشی کند و درباره‌ی ارزش‌ها قضاوت نماید.

هدف: فهم پدیده‌های اجتماعی برای پیش‌بینی و کنترل آن‌ها

نکته

جامعه‌شناسی مانند علوم طبیعی بیشتر جنبه‌ی ابزاری دارد.

جامعه‌شناسی انتقادی: در طی قرن بیستم به تدریج روش‌های غیر تجربی در جامعه‌شناسی مورد توجه قرار گرفت.

موضوع: کنش‌های انسانی و نقش آگاهی و اراده در آن

روش: این نوع جامعه‌شناسی به شناخت حسی و تجربی بسته نمی‌کند و سطوح دیگری از عقلانیت و معرفت را - که در فرهنگ و عرف اجتماعی بشر حضور دارد - برای شناخت علمی به رسمیت می‌شناسد.

به همین دلیل، داوری‌های ارزشی را نیز جزو علوم اجتماعی می‌دانند.

۱۱۸. «اگوست کنت»، بنیان‌گذار کدام نوع از جامعه‌شناسی است و به ترتیب، روش و هدف در این نوع جامعه‌شناسی کدام است؟

- ۱) اثبات‌گرایی - عقلانی - شناخت پدیده‌های اجتماعی برای پیش‌بینی و کنترل آن‌ها
- ۲) پوزیتیویستی - حسی و تجربی - داوری ارزشی نسبت به ارزش‌ها در نظام اجتماعی
- ۳) اثبات‌گرایی - حسی و تجربی - شناخت پدیده‌های اجتماعی برای پیش‌بینی و کنترل آن‌ها
- ۴) پوزیتیویستی - عقلانی - داوری ارزشی نسبت به ارزش‌ها در نظام اجتماعی

۱۱۹. نوع جدیدی از جامعه‌شناسی که به واسطه‌ی تغییراتی که در جامعه‌شناسی، در پایان قرن نوزدهم و آغاز قرن بیستم به وجود آمد را چه می‌نامند؟ و علت این نام‌گذاری و هدف آن به ترتیب چه بود؟^{۹۱۶}

- ۱) تفہمی - توجه ماکس وبر به ضرورت فهم معانی رفتار کنشگران - فهم پدیده‌های اجتماعی برای پیش‌بینی و کنترل آن
- ۲) انتقادی - توجه به کنش‌های انسانی و نقش آگاهی و اراده در آن - فهم پدیده‌های اجتماعی برای پیش‌بینی و کنترل آن
- ۳) انتقادی - توجه ماکس وبر به ضرورت فهم معانی رفتار کنشگران - شناخت پدیده‌های اجتماعی برای پیش‌بینی و کنترل آن
- ۴) تفہمی - توجه به کنش‌های انسانی و نقش آگاهی و اراده در آن - داوری نسبت به ارزش‌ها و هنجارها و توصیه‌هایی جهت گذار از نظام موجود به سوی نظام مطلوب

۱۲۰. کدامیک از موارد، روش جامعه‌شناسی انتقادی را مطرح می‌کند؟

- ۱) به رسمیت شناختن روش صرفاً حسی و تجربی به عنوان روش علمی
- ۲) فهم پدیده‌های اجتماعی برای پیش‌بینی و کنترل آن‌ها
- ۳) به رسمیت شناختن سطوح دیگری از معرفت و عقلانیت به همراه شناخت حسی و تجربی
- ۴) داوری نسبت به ارزش‌ها و توصیه‌ی خود جهت گذار از نظام موجود به سوی نظام مطلوب

۱۲۱. کدامیک از دانشمندان زیر اعتقاد داشت که: «می‌توان ذهن انسان را مانند مواد شیمیایی، موضوع تحلیل تجربی قرار داد.»

- ۱) کنت
- ۲) دیلتای
- ۳) وونت
- ۴) وبر

۱۲۲. در قرن نوزدهم، جامعه‌شناسی پوزیتیویستی چگونه به وجود آمد؟

- ۱) با توجه به، به وجود آمدن تغییراتی در جامعه‌شناسی
- ۲) با غلبه‌ی اثبات‌گرایی و رشد علوم طبیعی
- ۳) با ایجاد رفتارهای معناداری که فقط از طریق فهم و دریافت معانی شناخته می‌شوند.
- ۴) با توجه به تفاوت موضوع و روش خود و اهمیت دادن به روش‌های غیر تجربی

۱۲۳. موضوع جامعه‌شناسی انتقادی چیست و ویژگی روش این نوع جامعه‌شناسی، کدام است؟

- ۱) شناخت موضوعات طبیعی از طریق مشاهده و آزمون - دانستن داوری‌های ارزشی به عنوان جزئی از علوم اجتماعی
- ۲) کنش‌های انسانی و نقش آگاهی وارد در آن - دانستن داوری‌های ارزشی به عنوان جزئی از علوم اجتماعی
- ۳) شناخت موضوعات طبیعی از طریق مشاهده و آزمون - توجه به شناخت حسی و تجربی
- ۴) کنش‌های انسانی و نقش آگاهی وارد در آن - توجه به شناخت حسی و تجربی

- ۱۴۰.** دانشمندان جهان اسلام فلسفه را به چه معنایی به کار می‌برند؟
 ۱) معادل علوم انسانی
 ۲) به معنای علم
 ۳) فلسفه‌ی نظری
 ۴) معادل متافیزیک
- ۱۴۱.** چرا نوع جامعه‌شناسی متفکران مسلمان از نوع جامعه‌شناسی پوزیتیویستی نیست؟
 ۱) زیرا شناخت علمی را محدود و مقید به شناخت حسی نمی‌کردند.
 ۲) زیرا شناخت علمی را محدود و مقید به شناخت تجربی نمی‌کردند.
 ۳) با متفاوت داشتن موضوع علوم عملی و نظری، دانش اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی‌دانستند.
 ۴) به این دلیل که دانش اجتماعی آنان تفاوت‌هایی با جامعه‌شناسی انتقادی داشت.
- ۱۴۲.** کدام مورد درباره‌ی علوم عملی نادرست است؟
 ۱) موضوع آن با اراده و آگاهی انسان پدید می‌آید.
 ۲) دانشی که موضوع آن موجودات مادی و طبیعی است.
 ۳) علم اخلاق یکی از بخش‌های آن است.
 ۴) معنایی معادل با علوم انسانی دارد.
- ۱۴۳.** از دیدگاه متفکران جهان اسلام و اندیشمندان یونانی چون ارسطو، علوم عملی
 ۱) دانشی است که موضوع آن موجودات مادی و طبیعی است.
 ۲) شامل علم اخلاق، علم خانواده و تدبیر منزل و علم جامعه و تدبیر مدن است.
 ۳) به کمک حس و با روش تجربی، هستی‌های طبیعی را می‌شناسد.
 ۴) به خواست و اراده‌ی انسان به وجود می‌آید و احکام ارزشی را شناسایی می‌کند.
- ۱۴۴.** علم اجتماعی با استفاده از عقل و وحی توان داوری درباره‌ی را پیدا می‌کند و با حفظ هویت علمی خود وظیفه‌ی را بر عهده می‌گیرد.
 ۱) ارزش‌های اجتماعی - تدبیر اجتماعی
 ۲) باید ها و نباید ها - شناخت هستی
 ۳) احکام ارزشی - شناخت علمی
 ۴) پدیده‌های طبیعی - شناخت تجربی
- ۱۴۵.** عقل نظری قوه‌ای است که و در مقابل عقل عملی قوه‌ای است که
 ۱) هستی‌های طبیعی را می‌شناسد - احکام ریاضی و متافیزیکی را در می‌یابد.
 ۲) درباره‌ی ارزش‌های فردی و اجتماعی داوری می‌کند - وظیفه‌ی تدبیر اجتماعی را بر عهده دارد.
 ۳) به شناخت هستی‌ها می‌پردازد - باید ها و نباید ها و احکام ارزشی را می‌شناسد.
 ۴) به طور مستقل و باروشن تجربی، هستی‌های طبیعی را می‌شناسد - توان داوری درباره‌ی ارزش‌های اجتماعی را دارد.
- ۱۴۶.** از نظر اندیشمندان اسلامی و یونانی، به چه علومی نظری گفته می‌شود و این علوم چه ویژگی‌هایی دارد؟
 ۱) به هر علم و دانشی که موضوع آن مستقل از اراده و آگاهی انسان است - علوم نظری به علوم طبیعی یا تجربی منحصر نمی‌شود.
 ۲) به دانشی که موضوع آن مستقل از اراده و آگاهی انسان است - این علوم به علوم طبیعی یا تجربی منحصر می‌گردد.
 ۳) علومی که در تعریف، معنایی معادل با علوم انسانی دارد - به فلسفه وابسته است.
 ۴) به دانشی که به موجودات مادی و طبیعی می‌پردازد - از دانش اجتماعی کمک می‌گیرد.
- ۱۴۷.** عالمه طباطبائی، خانواده و قواعد و مقرراتی را که انسان‌ها وضع می‌کنند می‌نامد و را از ویژگی‌های آن‌ها می‌داند.
 ۱) اعتباریات، دارا بودن پیامدهای غیر ارادی و تکوینی
 ۲) پدیده‌های اجتماعی، آگاهانه و غیر ارادی بودن
 ۳) پدیده‌های اعتباری، داشتن توان داوری درباره‌ی ارزش‌های اجتماعی
 ۴) پدیده‌های انسانی، ارادی و غیر تکوینی بودن

۱۴۸. دانشمندان علمی را که به قوانین عام هستی می‌پردازد می‌نامند و دانشی را که موضوع آن موجودات مادی و طبیعی است می‌نامند.

- ۱) متافیزیک - علم طبیعی
 ۲) علم طبیعی - علم اجتماعی
 ۳) علم طبیعی - متافیزیک
 ۴) متافیزیک - فلسفه به معنای خاص

۱۴۹. کدام عبارت در ارتباط با عقل عملی درست است؟

- ۱) احکام ارزشی را می‌شناسد، اما درباره ارزش‌های فردی و اجتماعی انسان داوری نمی‌کند.
 ۲) به شناخت باید ها و نباید ها می‌پردازد و به طور مستقل و باروش تجربی، احکام ریاضی و متافیزیکی را در می‌یابد.
 ۳) به شناخت هستی‌ها می‌پردازد و به کمک حس و با روش تجربی، هستی‌های طبیعی را می‌شناسد.
 ۴) باید ها و نباید ها و احکام ارزشی را می‌شناسد و درباره ارزش‌های فردی و اجتماعی داوری می‌کند.

پاسخ‌نامه‌ی کلیدی پرسش‌های فصل اول

سوال	پاسخ																		
۴	۱۳۳	۴	۱۱۱	۱	۸۹	۱	۶۷	۳	۴۵	۱	۲۳	۱	۱						
۱	۱۳۴	۱	۱۱۲	۳	۹۰	۲	۶۸	۲	۴۶	۲	۲۴	۴	۲						
۱	۱۳۵	۱	۱۱۳	۲	۹۱	۳	۶۹	۲	۴۷	۳	۲۵	۴	۳						
۳	۱۳۶	۲	۱۱۴	۳	۹۲	۲	۷۰	۲	۴۸	۴	۲۶	۱	۴						
۱	۱۳۷	۴	۱۱۵	۴	۹۳	۴	۷۱	۱	۴۹	۴	۲۷	۳	۵						
۴	۱۳۸	۴	۱۱۶	۱	۹۴	۴	۷۲	۴	۵۰	۲	۲۸	۲	۶						
۲	۱۳۹	۳	۱۱۷	۲	۹۵	۳	۷۳	۱	۵۱	۴	۲۹	۲	۷						
۲	۱۴۰	۳	۱۱۸	۳	۹۶	۱	۷۴	۱	۵۲	۴	۳۰	۳	۸						
۳	۱۴۱	۱	۱۱۹	۴	۹۷	۲	۷۵	۱	۵۳	۴	۳۱	۴	۹						
۲	۱۴۲	۳	۱۲۰	۱	۹۸	۱	۷۶	۲	۵۴	۲	۳۲	۱	۱۰						
۲	۱۴۲	۳	۱۲۱	۳	۹۹	۳	۷۷	۱	۵۵	۲	۳۳	۲	۱۱						
۱	۱۴۴	۲	۱۲۲	۴	۱۰۰	۴	۷۸	۳	۵۶	۲	۳۴	۲	۱۲						
۳	۱۴۵	۲	۱۲۳	۴	۱۰۱	۲	۷۹	۳	۵۷	۳	۳۵	۳	۱۳						
۱	۱۴۶	۲	۱۲۴	۴	۱۰۲	۴	۸۰	۳	۵۸	۴	۳۶	۴	۱۴						
۱	۱۴۷	۳	۱۲۵	۱	۱۰۳	۲	۸۱	۱	۵۹	۴	۳۷	۴	۱۵						
۱	۱۴۸	۲	۱۲۶	۳	۱۰۴	۳	۸۲	۱	۶۰	۴	۳۸	۴	۱۶						
۴	۱۴۹	۲	۱۲۷	۲	۱۰۵	۴	۸۳	۲	۶۱	۴	۳۹	۲	۱۷						
		۲	۱۲۸	۴	۱۰۶	۳	۸۴	۴	۶۲	۴	۴۰	۴	۱۸						
		۳	۱۲۹	۱	۱۰۷	۳	۸۵	۱	۶۳	۳	۴۱	۲	۱۹						
		۱	۱۳۰	۳	۱۰۸	۳	۸۶	۱	۶۴	۱	۴۲	۳	۲۰						
		۳	۱۳۱	۲	۱۰۹	۲	۸۷	۳	۶۵	۴	۴۳	۱	۲۱						
		۳	۱۳۲	۳	۱۱۰	۳	۸۸	۲	۶۶	۴	۴۴	۴	۲۲						

درس نهم: اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی

همان‌طور که موجودات زنده دارای اجزای متفاوتی هستند، جهان اجتماعی نیز اجزای مختلفی دارد. اجزای جهان اجتماعی به صورت‌های زیر تقسیم‌بندی می‌شود:

۱ تقسیم بر اساس نظام اجتماعی: پدیده‌ها را می‌توان بر اساس خرد، نظام اجتماعی کل، نظام اجتماعی کلاس و مربوط به نظام اقتصادی، ازدواج مربوط به نظام خانواده و دانشگاه مربوط به خرد، متوسط و کلان قابل

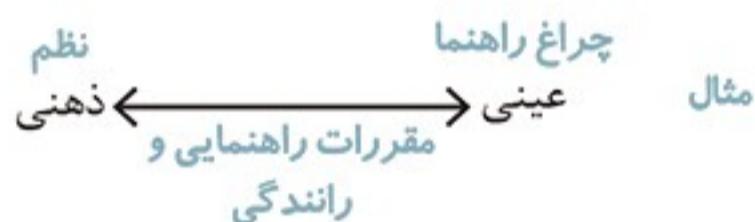
۲ تقسیم بر اساس اندازه و دامنه: در این تقسیم‌بندی، پدیده‌های اجتماعی به خرد، متوسط و کلان قابل تقسیم می‌باشند.

۳ تقسیم بر اساس ذهنی و عینی بودن: همه‌ی پدیده‌های اجتماعی، هویتی معنایی و ذهنی دارند. اما همه‌ی پدیده‌های اجتماعی دارای بُعد محسوس و عینی نیستند.

نکته

پدیده‌هایی که بعد محسوس قوی‌تری دارند مانند کنش‌های بیرونی، بناها و ساختمان‌ها، (پدیده‌های عینی) و پدیده‌هایی که کاملاً ذهنی هستند، مانند عقاید و ارزش‌ها به صورت زیر قابل ترسیم می‌باشند.

لایه‌های جهان اجتماعی:

۱ لایه‌های سطحی جهان اجتماعی: بخش‌هایی از جهان اجتماعی است که امکان تغییر بیشتری داشته و نقش حیاتی و اساسی ندارند و با تغییر و حذف برخی از آن‌ها تغییر مهمی اتفاق نمی‌افتد.

۲ لایه‌های عمیق جهان اجتماعی: بخش‌هایی هستند که تأثیر حیاتی و تعیین‌کننده برای جهان اجتماعی دارند و با تغییر آن‌ها، جهان اجتماعی دگرگون می‌شود.

نمادها: به چیزی که به عنوان نشانه یا نماینده‌ی چیز دیگری به کار می‌رود، نماد گفته می‌شود. از نمادها برای انتقال معانی استفاده می‌شود، مانند برخاستن هنگام وارد شدن یک نفر و برخاستن هنگام سخنرانی یک نفر دیگر.

نکات

- زبان گفتاری و نوشtarی، بخشی از نمادهایی است که در کنش‌های انسانی مورد استفاده قرار می‌گیرد و از آشکارترین و سطحی‌ترین پدیده‌های اجتماعی هستند.

- نمادها قابل تغییر هستند و تا زمانی که تغییر آن‌ها به تغییر لایه‌های عمیق منجر نشود، موجب تحول و تغییر جهان اجتماعی نمی‌شوند.

● عمیق‌ترین لایه‌ی اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارد. باور و اعتقادی که انسان نسبت به اصل جهان و جایگاه انسان در آن دارد، و تفسیری که او از زندگی و مرگ خود دارد، عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی‌اند، مانند دینی یا دنیوی فکر کردن و ارزش‌هایی که بر اساس آن شکل می‌گیرد.

از پایین به بالا (از عمیق‌تر به سطحی‌تر) ← مثال:

؟ درس نهم / پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۳۲. در ارتباط با اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) اجزا و بخش‌های مختلف جهان اجتماعی دارای اهمیت یکسان هستند.
- ۲) با حذف برخی از بخش‌های جهان اجتماعی، نظام اجتماعی تغییر می‌کند.
- ۳) بر اساس تقسیم‌بندی دانشمندان علوم اجتماعی، پدیده‌های اجتماعی به خرد و کلان تقسیم می‌شوند.
- ۴) در لایه‌های عمیق جهان اجتماعی، اجزا و پدیده‌هایی قرار دارند که تأثیرات همه‌جانبه‌نسبت به دیگر اجزاء دارند.

۳۳. هر به یکی از مربوط می‌شود؛ برای مثال کالا پدیده‌ای اجتماعی مربوط به نظام اقتصادی است.

- ۱) هنجار اجتماعی - پدیده‌های اجتماعی
- ۲) پدیده‌ی اجتماعی - خرد و نظامها
- ۳) پدیده‌ی اجتماعی - ارزش‌های اجتماعی
- ۴) هنجار اجتماعی - نظام‌های آموزشی

۳۴. پدیده‌های اجتماعی از جهت محسوس یا نامحسوس بودن چگونه تقسیم‌بندی می‌شوند؟

- ۱) محلی یا اجتماعی
- ۲) خرد و نظام و نظام اجتماعی کل
- ۳) عینی و ذهنی
- ۴) خرد و کلان

۳۵. به بخش‌هایی که امکان تغییر بیشتر داشته و نقش حیاتی و اساسی ندارند، و به بخش‌هایی که تأثیر حیاتی و تعیین‌کننده برای جهان اجتماعی دارند، می‌گوییم.

- ۱) نظام اجتماعی خرد - نظام اجتماعی کلان
- ۲) خرد و نظام‌های اجتماعی - نظام اجتماعی کل
- ۳) لایه‌های سطحی جهان اجتماعی - لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی
- ۴) پدیده‌های عینی - پدیده‌های ذهنی

۳۶. پدیده‌های اجتماعی بر اساس اندازه و دامنه به تقسیم می‌شوند.

- ۱) لایه‌های مختلف
- ۲) خرد و نظام و نظام اجتماعی کل
- ۳) ذهنی و عینی
- ۴) خرد و کلان

۳۷. کلاس یکی از تعلیم و تربیت است.

- ۱) هنجارهای
- ۲) نمادهای
- ۳) ارزش‌های
- ۴) عقاید

سنچش ۹۴

۱۳۳. فرهنگ سالم و فعال، فرهنگی است که:

- ۱) مطابق با نیاز خود بخش‌هایی از دیگر فرهنگ‌ها را انتخاب می‌کند و بدون آن که تغییراتی در آن‌ها به وجود آورد آن‌ها را مورد استفاده قرار می‌دهد.
- ۲) مطابق با نیاز خود بخش‌هایی از دیگر فرهنگ‌ها را انتخاب می‌کند و در صورتی که لازم باشد تغییراتی را در آن‌ها به وجود می‌آورد و سپس از آن استفاده می‌کند.
- ۳) بدون در نظر گرفتن نیاز خود، بخش‌هایی از دیگر فرهنگ‌ها را انتخاب می‌کند و بدون آنکه تغییراتی در آن‌ها به وجود آورد آن‌ها را مورد استفاده قرار می‌دهد.
- ۴) بدون در نظر گرفتن نیاز خود، بخش‌هایی از دیگر فرهنگ‌ها را انتخاب می‌کند و در صورتی که لازم باشد تغییراتی را در آن‌ها به وجود می‌آورد و سپس از آن‌ها استفاده می‌کند.

۱۳۴. کدام گزینه با شکل هماهنگ نیست؟

- ۱) همه‌ی جوامع در یک خط و در طول یکدیگرند.
- ۲) جوامع پیشرفتی با جوامع عقب‌مانده مقایسه می‌شوند.
- ۳) برای همه‌ی جوامع مسیر مشابه و واحدی تصور می‌شود.
- ۴) سیر تحول فرهنگ‌ها و تمدن‌ها یکسان نیست.

۱۳۵. کدام یک از موارد زیر، در ارتباط با جامعه‌ی سکولار نادرست است؟

- ۱) غرب بعد از رنسانس هویت دنیوی دارد.
- ۲) ظرفیت‌های معنوی انسان‌ها را به فراموشی می‌سپارد.
- ۳) انسان در جامعه‌ی سکولار از محدوده‌ی مرزهای این جهان عبور می‌کند.
- ۴) در فرهنگ سکولار، جهان دیگر انکار می‌شود.

۱۳۶. در نظریه‌ی حرکت طولی، جوامع مقطع نخست چه نام دارند و مشخصه‌ی آن‌ها چیست؟

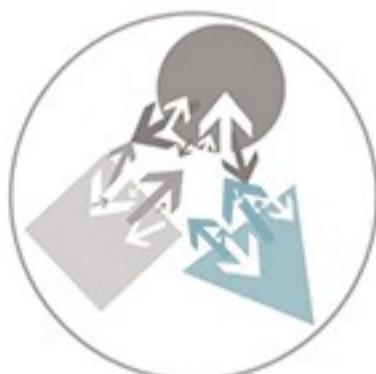
- ۱) جوامع مکانیکی - تقسیم کار شکل نگرفته یا ساده و ابتدایی است.
- ۲) جوامع مکانیکی - تقسیم کار گسترده وجود دارد.
- ۳) جوامع ارگانیکی - جوامع پیشرفتی مربوط به عصر جدید هستند.
- ۴) جوامع ارگانیکی - تقسیم کار به شکل گسترده وجود دارد.

۱۳۷. کدام عبارت در ارتباط با تصویر مقابل صحیح است؟

- ۱) جوامع ارگانیکی مربوط به جوامع عصر جدید است که در مراتب پیشرفتی قرار گرفته‌اند.
- ۲) جوامعی که متعلق به فرهنگ‌های مختلف هستند بدون حفظ هویت خود نمی‌توانند مسیر فرهنگ دیگر را ادامه دهند.
- ۳) جوامع انسانی شبیه یک موجود زنده است که مراحل مختلف رشد را از دوران ابتدایی تا مراحل برگ‌سالی طی می‌کند.
- ۴) جوامع مختلف با یکدیگر روابط متقابل دارند و باید جوامع پیشرفتی‌تر را الگوی خود قرار دهند.

۱۳۸. از نظر عده‌ای از اندیشمندان «عواملی سبب می‌شوند که جهان‌های اجتماعی در عرض یکدیگر قرار گیرند.» کدام مورد از جمله‌ی این عوامل نمی‌باشد؟

- ۱) طول عمر متفاوت فرهنگ‌ها و تمدن‌ها
- ۲) پیروی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها از آرمان‌ها و ارزش‌های خود
- ۳) عدم امکان پیروی از مسیر فرهنگ دیگر با حفظ هویت خود
- ۴) عدم امکان استفاده از تجربیات یکدیگر

۱۹. کدامیک در مقایسه‌ی ویژگی‌های شناخت علمی با شناخت عمومی درست نیست؟^{سنجش ۹۶}

- ۱) شناخت علمی برای شناخت درست و نادرست بودن امور و پدیده‌ها است و شناخت عمومی برای زندگی در جهان اجتماعی است.
- ۲) شناخت علمی از طریق تأمل و تفکر دنبال می‌شود و شناخت عمومی فهمی است که در جریان زندگی اجتماعی حاصل می‌شود.
- ۳) شناخت علمی آگاهانه دنبال می‌شود اما شناخت عمومی اغلب به صورت ناخودآگاه در جریان زندگی اجتماعی حاصل می‌شود.
- ۴) شناخت علمی بیشتر برای استفاده‌ی عملی و زندگی در جهان اجتماعی است و شناخت عمومی فهمی است که در جریان زندگی اجتماعی به وجود می‌آید.

۲۰. کدام گزینه با ابیات زیر ارتباط بیشتری دارد؟

مست آب و پیش روی اوست آن اندر آب و بی‌خبر ز آب روان
چون گهر در بحر گوید بحر کو و آن خیال چون صدف دیوار او

- ۱) افراد جامعه، هنگامی متوجه شناخت عمومی می‌شوند و درباره‌ی آن می‌اندیشند که در کاربرد و استفاده از آن دچار مشکل شوند.
- ۲) در کنش‌های انسانی، شناخت‌هایی وجود دارد که در زندگی روزمره، به سبب عادت، از توجه انسان پنهان است.
- ۳) آگاهی و شناخت، دروازه‌ی ورود انسان به جهان اجتماعی است.
- ۴) شناخت عمومی برای زندگی اجتماعی، مانند هوا برای زندگی فردی انسان است.

۲۱. شناخت علمی، چگونه به عرصه‌ی فهم عرفی و عمومی وارد می‌شود و انسان در چه زمانی متوجه شناخت عمومی می‌شود؟

- ۱) بررسی عقاید و ارزش‌های موجود در شناخت عمومی - فهم عرفی و شناخت عمومی در کارایی خود دچار مشکل شده باشد.
- ۲) با روشن کردن خطاهای شناخت عمومی - بتواند درباره‌ی درست یا نادرست بودن و حق و یا باطل بودن شناخت عمومی داوری کند.
- ۳) بررسی عقاید و ارزش‌های موجود در شناخت عمومی - بتواند درباره‌ی درست یا نادرست بودن و حق و یا باطل بودن شناخت عمومی داوری کند.
- ۴) با روشن کردن خطاهای شناخت عمومی - فهم عرفی و شناخت عمومی در کارایی خود دچار مشکل شده باشد.

۲۲. تأثیر شناخت عمومی بر علمی و تأثیر شناخت علمی بر عمومی به ترتیب عبارتست از:^{سنجش ۹۶}

- ۱) «طرح پرسش، حمایت و ایجاد محدودیت» - «حل مشکلات، کشف حقیقت و رشد فرهنگ»
- ۲) «تأمل و استدلال، حمایت و آگاهانه بودن» - «کشف حقیقت، طرح پرسش و رشد فرهنگ»
- ۳) «رشد فرهنگ، طرح پرسش و تأمل و استدلال» - «حل مشکلات، حمایت و ایجاد محدودیت»
- ۴) «رشد فرهنگ، طرح پرسش و ایجاد محدودیت» - «آگاهانه بودن، تأمل و استدلال و حمایت»

درس اول: گستره‌ی جهان اجتماعی

پدیده‌های درون جهان اجتماعی:

- هر جهان، پدیده‌های متعلق به خود را دارد.

- جهان طبیعی، جهان اجتماعی و جهان ماوراء طبیعی نیز پدیده‌های متعلق به خود را دارند.

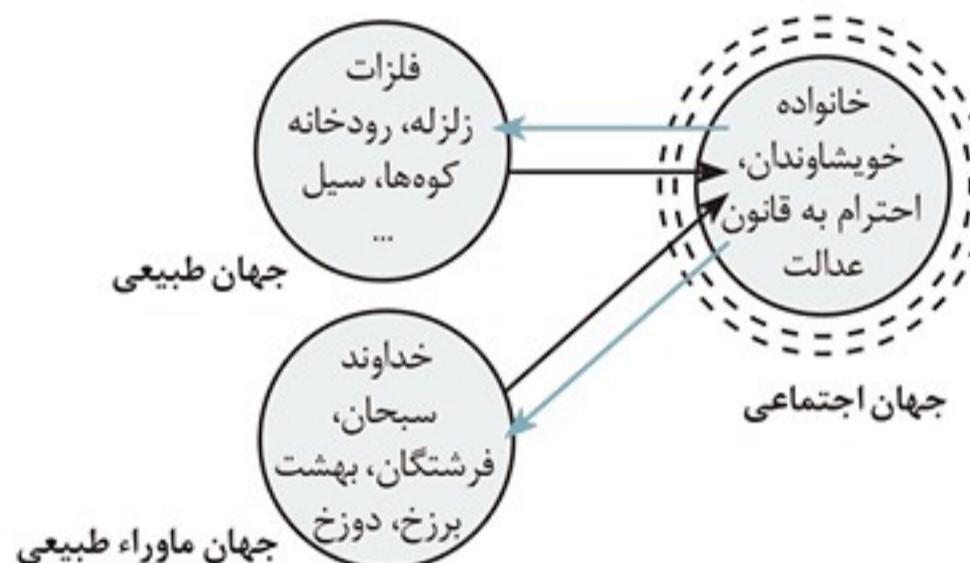
نکته

جهان، واژه‌ای است که برای اشاره به مجموعه‌های بزرگ به کار می‌رود. مانند جهان طبیعت، جهان غرب و...

جهان اجتماعی به مجموعه پدیده‌هایی دلالت می‌کند که در محدوده زندگی اجتماعی انسان‌ها قرار می‌گیرند.

معیار شناسایی پدیده‌های اجتماعی:

هر چیزی که با زندگی اجتماعی انسان ارتباط داشته باشد، درون جهان اجتماعی قرار می‌گیرد. بدین ترتیب کنش‌های اجتماعی انسان‌ها و پیامدهای آن در محدوده جهان اجتماعی قرار می‌گیرد.

نکته

احترام به قانون یک کنش اجتماعی است. خانواده پدیده‌ای است که با کنش‌های اجتماعی انسان به وجود می‌آید. امنیت، صلح و... حاصل کنش‌های اجتماعی انسان‌ها هستند.

زلزله، خشکسالی و آب و هوا پدیده‌های جهان طبیعی هستند ولی از جهت ارتباطی که با زندگی اجتماعی پیدا می‌کنند، درون جهان اجتماعی قرار می‌گیرند. انسان‌ها برای مقابله با زلزله و خشکسالی، قواعد خاصی وضع می‌کنند و کنش‌های مناسبی انجام می‌دهند.

بسط جهان اجتماعی:

جهان طبیعی و جهان ماوراء طبیعی قبل از انسان وجود داشته و پس از او نیز وجود خواهند داشت، هیچ‌یک محصول کنش انسان‌های نیستند، اما به جهت ارتباط با زندگی اجتماعی انسان‌ها وارد جهان اجتماعی می‌شوند.

نکات

- بنابراین هر یک از موجوداتی که بیرون از جهان اجتماعی حضور دارند، به واسطه‌ی ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان پیدا می‌کنند، می‌توانند در گستره‌ی جهان اجتماعی قرار گیرند؛ ارتباط سنت‌های الهی، شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماوراء طبیعه که می‌توانند آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر دهند و کنش‌های اجتماعی آنان را دگرگون سازند.

- موجودات بیرون از جهان اجتماعی: پدیده‌های متعلق به جهان طبیعی و جهان ماوراء طبیعه

درس سوم: فرهنگ (۱)

مفهوم فرهنگ:

جامعه به گروهی از انسان‌ها اطلاق می‌شود که در طی سالیان متتمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند.
فرهنگ، شیوه‌ی زندگی گروهی از انسان‌هاست که با یکدیگر زندگی می‌کنند.

نکته

نوع خوراکی‌ها، پوشش‌ها، گویش‌ها، آداب و رسوم عروسی و عزاداری، شیوه‌های گذران اوقات فراغت، آداب معاشرت، شیوه‌های یاددهی - یادگیری، باورها و ارزش‌های اخلاقی، نگرش به عالم و آدم و... از مصادیق فرهنگ می‌باشند.

جامعه در حکم جسم و کالبد و فرهنگ در حکم جان و روح است.
شیوه‌های متفاوت زندگی در جوامع مختلف، نشانه‌ی غریزی نبودن فرهنگ است. فرهنگ، پدیده‌ای اکتسابی و آموختنی است، یعنی از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.

نکته

فرهنگ را آگاهی و شناخت مشترک نیز می‌نامند.

ویژگی‌های فرهنگ:

اکتسابی است نه انتسابی

آموختنی

روح جامعه

اساس شکل‌گیری جهان اجتماعی

فرهنگ عمومی و خردۀ فرهنگ:

فرهنگ عمومی جامعه: آن بخش از فرهنگ که همه‌ی مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند.
خردۀ فرهنگ جامعه: بخش‌هایی از فرهنگ که مربوط به گروه، قوم، قشر، صنف و گروه‌های خاص است.
انواع خردۀ فرهنگ:

سازگار با فرهنگ عمومی ← خردۀ فرهنگ موافق مثال ← خردۀ فرهنگ‌های مربوط به اصناف مختلف درون یک جامعه

ناسازگار با فرهنگ عمومی ← خردۀ فرهنگ معارض (ضد فرهنگ) مثال ← بزهکاران، سارقان

نکته

خردۀ فرهنگ‌هایی که درون یک فرهنگ عمومی قرار دارند، اغلب با فرهنگ عمومی سازگار هستند.

نهادهای فرهنگی

ویژگی‌های نهاد فرهنگی:

از طریق آموزش و تربیت به فعالیت‌های فرهنگی می‌پردازد.

فرهنگ را تولید می‌کند.

فرهنگ را استمرار می‌دهد.

به فرهنگ عمق و غنا می‌بخشد.

نمونه‌ی نهادهای فرهنگی: خانواده، رسانه، آموزش و پرورش، آموزش عالی

۶۱. کدام دسته از جوامع نمی‌توانند از حق یا باطل بودن عقاید و ارزش‌ها سخن بگویند؟

- (۱) جوامعی که عقل را به عنوان وسیله‌ی معرفت علمی معتبر می‌دانند.
- (۲) جوامعی که علم را محدود به دانش تجربی و آزمون‌پذیر می‌دانند.
- (۳) جوامعی که وحی را به عنوان وسیله‌ی معرفت علمی معتبر می‌دانند.
- (۴) جوامعی که ارزش‌ها و عقاید را پدیده‌های صرفاً تاریخی نمی‌دانند.

۶۲. کدام جوامع نمی‌توانند از حق یا باطل بودن عقاید و ارزش‌ها سخن بگویند؟ حق و باطل بودن

هر بخش از فرهنگ، چگونه شناخته می‌شود؟

- (۱) جوامعی که از نظر آنان ارزش‌ها و عقاید اجتماعی پدیده‌هایی صرفاً تاریخی نیستند - عقل و وحی.
- (۲) جوامعی که علم را محدود به دانش تجربی و آزمون‌پذیر می‌دانند - با علم مناسب با همان بخش.
- (۳) عقل و وحی را، دو ابزار مهم برای شناخت عقاید و ارزش‌ها می‌دانند - با روش‌ها و علم تجربی.
- (۴) ارزش‌ها و عقاید اجتماعی را پدیده‌هایی صرفاً تاریخی بدانند - با عقل و وحی.

۶۳. فرهنگ واقعی آن بخش از فرهنگ است که.....

- (۱) مردم به آن عمل می‌کنند.
- (۲) مردم از آن جانبداری می‌کنند ولی رعایت آن را لازم نمی‌دانند.
- (۳) مردم رعایت آن را لازم می‌دانند ولی ممکن است آن را نادیده بگیرند.
- (۴) مردم از آن هواداری می‌کنند ولی به آن عمل نمی‌کنند.

۶۴. ویژگی فرهنگ حق کدام است؟

- (۱) ارزش‌ها و هنجارهای مرسوم جامعه را دربرگرفته باشد.
- (۲) اغلب افراد جامعه ملزم به رعایت آن باشند.
- (۳) از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد.
- (۴) ترکیبی از فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی باشد.

۶۵. کدام جوامع اعتقاد دارند که برای داوری درباره‌ی درست یا نادرست بودن و حق یا باطل بودن ارزش‌ها و عقاید اجتماعی راهی وجود ندارد؟

- (۱) جوامعی که عقل و وحی را دو ابزار شناخت ارزش‌ها می‌دانند.
- (۲) جوامعی که هر بخش از فرهنگ را با علم مناسب با آن می‌شناسند.
- (۳) جوامعی که از طریق علوم اجتماعی درباره‌ی فرهنگ‌های مختلف داوری می‌کنند.
- (۴) جوامعی که علم را محدود به دانش تجربی و آزمون‌پذیر می‌دانند.

۶۶. کدام عبارت صحیح است؟

- (۱) حقانیت فرهنگ با موافقت و مخالفت انسان‌ها تغییر نمی‌یابد.
- (۲) فرهنگ آرمانی بر اساس نوع نگاه و رفتار جوامع شکل می‌گیرد.
- (۳) آگاهی یا جهل افراد در شکل‌گیری فرهنگ آرمانی نقشی ندارد.
- (۴) فرهنگ حق بر اساس علاقه یا بی‌توجهی مردم شکل می‌گیرد.

۶۷. علوم اجتماعی در چه شرایطی می‌توانند درباره‌ی حق یا باطل بودن فرهنگ‌های مختلف داوری نمایند؟

- (۱) علم را به معنای تجربی آن محدود نکنند.
- (۲) داوری درباره‌ی ادیان و جهان را به ادیان واگذار کنند.
- (۳) عقل و وحی را ابزار معرفت علمی نشناشند.
- (۴) امکان داوری درباره‌ی تکنیک‌ها و روش‌های اجرایی را داشته باشند.

۷۴. مدیران و برنامه‌ریزان فرهنگی جامعه تلاش می‌کنند تا...

- ۱) فرهنگ عمومی را به مردم آموزش دهند.
- ۲) زمینه‌ی ورود فرهنگ آرمانی به عرصه‌ی فرهنگ واقعی را فراهم سازند.
- ۳) ضد فرهنگ را از فرهنگ موافق خارج سازند.
- ۴) زمینه‌ی ورود فرهنگ واقعی را به فرهنگ آرمانی فراهم سازند.

۷۵. از نظر.....، ارزش‌ها و عقاید اجتماعی، پدیده‌هایی صرفاً تاریخی هستند.

- ۱) جوامعی که عقل و وحی دو ابزار مهم برای شناخت ارزش‌هاست
- ۲) جوامعی که علم را محدود به دانش تجربی و آزمون‌پذیر نمی‌دانند
- ۳) جوامعی که علوم اجتماعی را به معنای تجربی آن محدود نکنند
- ۴) جوامعی که عقل و وحی را به عنوان دو وسیله‌ی معتبر علمی نمی‌دانند

پاسخ‌نامه کلیدی پرسش‌های فصل اول

سوال	پاسخ												
۱	۱۳	۲	۱	۲۵	۳	۲۵	۳	۳	۲۷	۲	۴۹	۱	۲
۲	۱۴	۲	۲	۲۶	۳	۲۶	۳	۲	۲۸	۲	۵۰	۳	۳
۳	۱۵	۳	۲	۲۷	۲	۲۷	۲	۲	۳۹	۴	۵۱	۴	۴
۴	۱۶	۴	۱	۲۸	۱	۲۸	۱	۱	۴۰	۴	۵۲	۱	۳
۵	۱۷	۳	۱	۲۹	۳	۲۹	۳	۱	۴۱	۱	۵۳	۲	۴
۶	۱۸	۱	۲	۳۰	۲	۳۰	۲	۲	۴۲	۲	۵۴	۴	۳
۷	۱۹	۲	۱	۳۱	۱	۳۱	۱	۱	۴۳	۳	۵۵	۳	۲
۸	۲۰	۱	۲	۳۲	۲	۳۲	۲	۲	۴۴	۲	۵۶	۲	۳
۹	۲۱	۳	۱	۳۳	۱	۳۳	۱	۱	۴۵	۴	۵۷	۳	۳
۱۰	۲۲	۲	۳	۳۴	۳	۳۴	۳	۱	۴۶	۱	۵۸	۳	۲
۱۱	۲۳	۴	۱	۳۵	۱	۳۵	۱	۱	۴۷	۲	۵۹	۱	۴
۱۲	۲۴	۱	۱	۳۶	۱	۳۶	۱	۱	۴۸	۳	۶۰	۴	۴

یادداشت

تعامل جهان معنوی اسلام با:

طبیعت: طبیعت به عنوان موجودی زنده، آیت و نشانه‌ی خداست و انسان خلیفه‌ی خداوند در طبیعت است. انسان حق ندارد تصرفات مخالف اراده‌ی حکیمانه‌ی خداوند، در جهان طبیعت و در جسم و بدن خود انجام دهد.

نفس: با هویت جمعی دنیوی سازگار نیست، زیرا هویتی اخلاقی و الهی دارد.

نکات

- هر جهان اجتماعی با نوعی خاص از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است و زمینه‌ی رشد و پیدایش همان هویت را فراهم می‌آورد و امکان رشد و پیدایش دیگر انواع را از بین می‌برد.
- ورزشکاران جهان اسلام (اخلاق پهلوانی)
- ورزشکاران جهان جدید (اخلاق قهرمانی)

؟ درس ششم / پرسش‌های چهارگزینه‌ای

سراسری ۹۳

۲۶. مصداق‌های الف، ب و ج به ترتیب کدام‌اند؟

- قوای بدنی در حکم ابزارهایی برای قوای نفسانی هستند - در شرایط اقلیمی متفاوت فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند - امام خمینی (ره) مسیر تاریخ جامعه ایران را دگرگون ساختند.
- برخی از بیماریهای جسمانی از طریق کمک گرفتن قوای روحی درمان می‌شود - در شرایط اقلیمی متفاوت فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند - امام خمینی (ره) مسیر تاریخ جامعه ایران را دگرگون ساختند.
- انسان در طبیعت به عنوان خلیفه خداوند است - هر جهان اجتماعی به تناسب ارزش‌های خود با طبیعت و بدن آدمی مواجه می‌شود - در جامعه قبیله‌ای هویت افراد از طریق جایگاه قبیله‌ای آنها مشخص می‌شود.
- (ما ضعف بدن عما قویت علیه النیة) - قرآن کریم بخشی از کنش‌های اجتماعی انسان‌ها را منشاء گشایش برکات آسمان و زمین می‌داند - هر جهان اجتماعی با نوعی خاص از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است.

خارج‌کشور ۹۳

۲۷. مصداق‌های الف، ب و ج به ترتیب کدام‌اند؟

- قوای بدنی در حکم ابزارهایی برای قوای نفسانی انسانی هستند - در شرایط اقلیمی مختلف، فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند - امام خمینی (ره) مسیر تاریخ جامعه ایران را دگرگون ساختند.
- (ما ضعف بدن عما قویت علیه النیة) - قرآن کریم برخی از کنش‌های اجتماعی انسان‌ها را مبداء فساد در خشکی و دریا می‌داند - امام خمینی (ره) مسیر تاریخ جامعه ایران را دگرگون ساختند.
- انسان در طبیعت به عنوان خلیفه خداوند است - هر جهان اجتماعی به تناسب ارزش‌های خود با طبیعت و بدن آدمی مواجه می‌شود - در جامعه قبیله‌ای، هویت افراد از طریق جایگاه قبیله‌ای آنها مشخص می‌شود.
- برخی از بیماریهای جسمانی از طریق کمک گرفتن قوای روحی درمان می‌شود - قرآن کریم برخی از کنش‌های اجتماعی انسان‌ها را منشاء گشایش برکات آسمان و زمین می‌داند - هر جهان اجتماعی با نوعی خاص از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است.

آزمون جامع ۵

-۱- هر یک از عبارات زیر، مربوط به کدام قسمت نمودار است؟

- یاد گرفتن درس
 - شکست ناشی از تصمیم احساسی
 - قبولی در امتحان
 - نشاط پس از ورزش

۱) الف - د - ج - الف

۲) ب

۳) ج - الف - الف - ب

-۲- در متن زیر، مفاهیم جامعه‌شناسی به کار رفته را به ترتیب مشخص کنید.

در یک ایستگاه مترو، عده‌ای از مسافران بدون رعایت حق تقدم به سمت

درها هجوم آوردند. دو مسافر سالمند از قطار جا ماندند. جوانی که شاهد این صحنه بود متأثر شده و به مأمور ایستگاه اعتراض کرد که در مورد رعایت نوبت به مسافران تذکر دهد.

- ۱) کنش اجتماعی - پیامد غیر ارادی کنش اجتماعی - ارزش اجتماعی - کنترل اجتماعی
 - ۲) کنش انسانی - پیامد ارادی کنش اجتماعی - هنجار اجتماعی - جامعه‌پذیری
 - ۳) کنش اجتماعی - پیامد غیر طبیعی کنش اجتماعی - کنش انسانی - جامعه‌پذیری
 - ۴) پدیده‌ی اجتماعی - کنش اجتماعی - هنجار اجتماعی - کنترل اجتماعی

۳- چگونه علم اجتماعی توان داوری درباره ارزش‌های اجتماعی و بر عهده گرفتن وظیفه‌ی تدبیر اجتماعی را پیدا می‌کند؟

- ۱) با استفاده از عقل و وحی و حفظ هویت علمی
 - ۲) با بهره‌گیری از عقل و تجربه و حفظ هویت اجتماعی
 - ۳) با کمک حس و تجربه و با به کار گیری روش‌های انتقادی
 - ۴) با شناخت پایدها و نباید ها به طور مستقل و با روش تجربی

- پدیده‌های زیر را از نظر ذهنی و عینی بودن و اندازه و دامنه مشخص کنید؟
امنیت اجتماعی - منطقه‌ی شهری - تحقیقات دانش آموزی

- ۱) ذهنی و کلان - خرد و محسوس - عینی و خرد
 - ۲) محسوس و کلان - عینی و خرد - نامحسوس و کلان
 - ۳) نامحسوس و عینی - ذهنی و کلان - عینی و متوسط
 - ۴) ذهنی و محسوس - محسوس و کلان - ذهنی و متوسط

۵- کدامیک به ترتیب در رابطه با شناخت حسی، عمومی و شهودی، درست است؟

- ۱) منبع این شناخت حقایق طبیعی است - با استفاده از اندوخته‌ی معرفتی جامعه حاصل می‌شود - از انواع شناخت علمی و استدلالی محسوب می‌شود.

۲) برای کشف واقعیات و شناخت درست و نادرست بودن امور و پدیده‌ها است - شناخت امور جزئی است - مشاهده و استدلال هم از روش‌های این شناخت است.

۳) شناخت امور جزئی است - بیشتر برای استفاده‌ی عملی و زندگی در جهان اجتماعی است - انسان از درون خود بدون استفاده از ابزارهای حسی و عقلی بسیاری از امور محسوس و غیر محسوس را می‌شناسد.

۴) با پرسش از شناخت عمومی، شناخت حسی نسبت به جهان اجتماعی آغاز می‌شود - برای کشف واقعیت و شناخت درست و نادرست بودن امور و پدیده‌ها است - ابزار این شناخت دل و قلب آدمی است.